

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفطيش على تعليم المدنيات
נספח א: דף הצגת יחידת העמקה

שם הארגון	אדם המדרשה לדמוקרטיה ולשלום ע"ש אמיל גרינצוויג (ע.ר. 580115541)
אתר	http://www.adaminstitute.org.il
כתובת הארגון	יער ירושלים, ת.ד. 3536, ירושלים 91033
שם איש הקשר כתובת מייל ומס' טלפון	יולנדה גרינהוט - מדרשת אדם טל. משרד: 02-6448290 נייד 054-7222594 Yolanda@adaminstitute.org.il
שם היחידה	אין קצת דמוקרטיה - טיפוח תרבות דמוקרטית ואזרחות פעילה
רציונל היחידה	התכנית "אין קצת דמוקרטיה" משלבת למידה עיונית עם עשייה ובה שלושה מרכיבים מרכזיים: למידת ערכי היסוד הדמוקרטיים, בדיקת מציאות חברתית לאור ערכים, ושינוי חברתי. היחידה מאפשרת לקשר באופן מעשי בין הלימודים התיאורטיים לבין המציאות היומיומית. היא מזמנת אפשרות להכשיר את בני הנוער לפעול כשותפים פעילים בחברה האזרחית. במסגרתה מציג המורה בפני כלל הכיתה תופעה, סוגיה או אירוע אזרחי, שיש בהם קונפליקטים או בעיות. הכיתה נחלקת לקבוצות קטנות של תלמידים החוקרים ובודקים שאלות ובעיות ספציפיות ומעלים הצעות לפתרון מעשי לנושא החקר. הלמידה תעודד הבנה של התופעה או הסוגיה, בחירה במסלולי עשייה ובחינה ביקורתית- ערכית של השפעות הפעולה האזרחית על תפקוד המדינה ומוסדותיה.
מטרות לימודיות	ידע והבנה: בחינת עקרונות יסוד דמוקרטיים כמו: שוויון, קבלת השונה, זכויות, שיתוף פעולה והסכם הוגן תוך התייחסות למקומם האישי והחברתי של התלמידים ביחס לעקרונות אלו. עמדות וערכים: הבנה של השוני בין פעולה מבוססת ערכים ועקרונות, לפעולה מבוססת אינטרסים וצרכים אישיים. פיתוח היכולת של ניסוח עמדות עקרוניות הנגזרות מבעיה אישית והבנת מנגנוני ההתמודדות עם בעיות ערכיות. (מוסדות חברתיים, חוקים, נורמות ועוד) מיומנויות: פיתוח יכולת לניתוח סוגיות חברתיות תוך שילוב חשיבה ביקורתית ועידוד אזרחות פעילה ואחראית בקרב התלמידים ע"י: 1. הקניית מיומנויות תכנון והפעלת שינוי חברתי. 2. יצירת הזדמנות להתנסות מעשית של תלמידים בתכנון והפעלת שינוי. 3. יצירת מרחב הזדמנויות לבחירה. 4. יצירת אקלים תומך ומטפח יוזמה אישית וחברתית.
פירוט הנושאים בהם עוסקת יחידת העמקה	1. הזכות השווה לחירות - הגדרה והתנסות במורכבות הערך ועיון בגבולותיו. 2. שוויון - הגדרות שונות של שוויון; שוויון בתוצאות, שוויון הזדמנויות, שוויון זכויות, שוויון ערך האדם, שוויון בין שונים. 3. כוחנות והסכם הוגן בקבלת החלטות - התנסות בדרכים שונות לקבלת החלטות; ביטוייה השונים של הכוחנות והצורך בהסכם הוגן. בחינת החסרונות שבכוחנות והיתרונות בהסכם הוגן לשותפים בחברה דמוקרטית. 4. יחסי רוב ומיעוט והכרעת רוב בחברה דמוקרטית - בחינת דפוסי היחסים בין רוב למיעוט. למידה מתוך התנסות של השתייכות פעם לקבוצת הרוב ופעם לקבוצת המיעוט ונטייה טבעית להתייחס באופן מפלה לקבוצת המיעוט. 5. הגדרת ה"זכות" ובחינת הקשר בין ה"זכות" ל"חובה" - מה קודם למה? האם כל הזכויות במעמד שווה? האמביוולנטיות ביחס לזכויות (פגיעה בזכויות של

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفطيش على تعليم المدنيات

<p>אחרים מול פגיעה בזכויות שלי). התמודדות עם זכויות סותרות.</p> <p>6. בחירת הנושא לשינוי – הגדרת היעדים וחקר עיוני (חיפוש וקריאה של מספר מקורות עיוניים אודות הבעיה).</p> <p>7. חלוקה לקבוצות - בחירת הנושא הקבוצתי, והעלאת השאלות הדמוקרטיות בבחירת הקבוצה: להתאחד עם הדומה? עם החלש? האם מושא השינוי יהיה שותף לעשייה? האם מטרה משותפת היא תנאי מספיק לשותפות?</p> <p>8. חקר מעשי והצעת דרכי פעולה – איסוף מידע ונתונים, בניית תכנית עבודה ולוח זמנים, איתור משאבים ועוד.</p> <p>9. הצגה והערכה - כל קבוצה תציג את תכניתה ואת התהליך שחוותה לקבוצות.</p>	
<p>מהי דמוקרטיה, מושג החירות, שוויון, זכויות וזכויות מתנגשות, קבלת השונה, הסכם הוגן, יחסי רוב ומיעוט, הכרעת רוב, החוק במשטר דמוקרטי, לאומיות ודמוקרטיה, סולידריות חברתית.</p>	<p>מושגי היסוד באזרחות בהם עוסקות יחידת הלימוד</p>
<p>היחידה מאפשרת למידה, בדיקת מציאות חברתית לאור ערכים, ושינוי חברתי:</p> <ul style="list-style-type: none"> • תהליכי קבלת החלטות בחברה דמוקרטית הכוללות את מרכיבי השיתוף והשותפות – שיתוף בידע, שיתוף בחשיבה, שיתוף בקבלת החלטות, שיתוף בעשייה ובביקורת. • פיתוח יחס של כבוד וסובלנות לאחר ולעמדותיו השונות. • בחינת המציאות לאור הערכים הדמוקרטיים המאפשרת להגיב לאירועים בצורה שקולה, על בסיס מחויבות ערכית. • לקיחת אחריות על התהליך ועל התוצאות. 	<p>ערכים אזרחיים אותם מחזקת יחידת הלימוד</p>
<p>ספרי חינוך ו"פדגוגיה אחרת" להוראת התחום של מדרשת אדם כמו: אין דמוקרטיה אחת, מאת: אוקי מרושק-קלארמן וסאבר ראבי, הוצאת מדרשת אדם 2005.</p> <p>חוברת הדרכה למורה הכוללת מערכי שיעור ודפי עבודה. רשימה ביבליוגרפית רלוונטית.</p>	<p>עזרים/חומרים נלווים לתוכנית</p>
<p>בהתאם לנושא השינוי שהתלמידים יבחרו. (צפייה בסרטים, הצגות, ביקורים באתרי ידע).</p>	<p>פעילויות בית ספריות/ חוץ כיתתיות הקיימות בתוכנית</p>
<p>1. לימוד עקרונות היסוד בדמוקרטיה בשיטה של "המרת קונפליקט בדילמה".</p> <p>2. בירור עמדות באמצעות משחקי סימולציה מצבית, משחקי תפקידים ודיוני דילמה.</p> <p>3. תרגול נושא עם דפי וכרטיסיות עבודה.</p> <p>4. קריאת ביקורתית של טקסטים – מתוך קטעי עיתונות, מתוך אתרי אינטרנט, טקסטים של הוגי דעות מהתחום.</p> <p>5. יישום, הפעלה והתנסות מעשית במסגרת פרויקטים קבוצתיים.</p>	<p>דרכי הפעלה</p>
<p>הערכה רב-משוּבית.</p> <p>מטרת המודל להערכה של המדרשה "הערכה רב-משוּבית" היא שיפור תהליך הלמידה והיישום. המודל נשען על הגישה שכל הקבוצות המעורבות בתהליך החינוכי צריכות להיות שותפות בתהליך והיא אמורה להיות מבוססת על אמון בין השותפים בו.</p>	<p>תיאור משימת ההערכה החלופית המוצעת ביחידת הלימוד</p>

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
הפיקוח על הוראת האזרחות – التفطيش على تعليم المدنيات

<p>"הערכה רב-משובית" משלבת שני אינדיקטורים ראשיים:</p> <p>1. הערכה היא חלק מתהליך הלמידה והיישום ומלווה אותה בכל שלביה. הערכה כזו מאפשרת למשתתפים לבחון את עצמם בתהליך ולא רק בסופו ומטרתה שיפור העבודה/הלמידה. לכן חשוב שהקריטריונים להערכה יהיו ברורים לכולם.</p> <p>2. תהליך ההערכה נעשה על ידי כל השותפים - צוות, משתלמים ומעריכים בדיאלוג במסגרות שונות (ישיבות צוות, ישיבות כיתתיות, פגישות אישיות וכד'). מושם דגש על כך שהמעריכים אחראים לתוצאות הפרויקט, כפי שהמוערכים אחראים לו.</p> <p>מודל הערכה זה של מדרשת אדם מבוסס על הדגם של פרופ' דוד נבו: "הערכה המביאה תועלת". המודל מתייחס לשאלות היסוד של נבו ונותן תשובות הנגזרות ממטרותיה החינוכיות. הוא בודק גם מה מידת יכולתם של הלומדים (תלמידים/מורים וכד') ליישם את הידע, המיומנויות וההבנה שרכשו, בדומה לזה של "הערכה החלופית" המקובלת היום בחינוך.</p>	
עברית וערבית.	שפות בהם כתובה התוכנית